

Antidogma - A kapitalizmus önpusztítása I. rész

2011 október 19. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A kelet-európai kommunista rezsimek bukásának természetes ellenhatásaként a kapitalizmus egy legyőzhetetlen rendszer aurájával ruházta fel önmagát, mint amely úgymond bőséget és demokráciát teremt, és immáron örök időkre szól.

Végül azonban a jelenlegi gazdasági krízis még a szabadpiac legfanatikusabb hívei közül is sokakat rádöbbsített arra, hogy talán mégsem ilyen szép a leányzó fekvése.

Valójában ugyanis a kapitalizmus több történelmi tényezővel is állandó hadilábon áll: először is a demokráciával, azután a prosperitással és végül – a rendszer skizofréniájának bizonyítékaként – önmagával. Kezdjük a demokráciával. Az Egyesült Államokban szívesen hangoztatják, hogy kapitalizmus és demokrácia lényegében egy színi ikerpár, innen a „kapitalista demokrácia” fogalom, noha az amerikai történelem éppenséggel azt bizonyítja, hogy a kapcsolatuk legtöbbször konfliktusos, sőt antagonisztikus volt. Amint azt Louis Brandeis, az amerikai Legfelsőbb Bíróság tagja a múlt század húszas éveiben mondta, „ebben az országban vagy demokráciánk lehet, vagy hatalmas vagyonkoncentráció egy kisebbség kezében, de a kettő együtt nem megy”, ezzel érzékeltetve, hogy a fináncoligarchia nem híve, hanem ellensége a demokráciának.

Magát az amerikai alkotmányt is olyan befolyásos és „jó családból” való (értsd: vagyonos) emberek szerkesztették, akik 1787-ben azért gyűltek össze Philadelphiában, hogy elismételjék és kodifikálják fenntartásukat a demokrácia káros, merthogy egyenlősítő hatásaival szemben.

Így aztán az általuk létrehozott dokumentum távolról sem demokratikus, sőt a beépített kontrollok, vétók és követelmények halmazán keresztül sokkal inkább a népakarat elfojtására szolgált.

Az amerikai köztársaság kezdetén a vagyonosok és az elíttek a magántulajdonláshoz kötötték a választás és választhatóság jogát, és szembeszálltak a jelöltek közvetlen megválasztásával (az úgynevezett elektori kollégiumok rendszere még manapság is érvényben van, és az amerikai elnököt is közvetett szavazással választják meg), majd évtizedeken keresztül megakadályozták e jogok kiterjesztését egyes hátrányos helyzetű csoportokra, mint amilyenek a munkások, a bevándorlók, a faji kisebbségek és a nők.

A Nyugat „mintademokráciájában” a konzervatív erők manapság sem térnek a fair játékot, és élel elutasítják az olyan igazságosabb választási módszereket, mint az arányos képviselői rendszer, miközben különböző jogi, adminisztratív és bürokratikus korlátokat állítanak az állampolgárok akaratszavazásának elé, akár a választási névjegyzékre való feliratkozást megnehezítő procedúrákkal, az ilyen listákról való önkényes törlésekkel vagy a „véletlenül” mindig a retrográd jelöltek javára „tévedő” elektronikus szavazatszámolással.

Az is megeshik, hogy egyszerre betiltják a radikálisabb hangvételű, például „több” vagy „közvetlen” demokráciát

követel? kiadványokat, alkalmasint pedig karhatalmi er?k bevetésével nyomják el a tiltakozó megmozdulásokat, mint legutóbb a Minnesota állambeli St. Paulban, a Republikánus Nemzeti Konvenció alkalmával. A konzervatív plutokrácia a demokrácia olyasféle szociális vívmányait is igyekszik aláásni, mint a közoktatás, az egészségbiztosítás, az egészséges környezethez, biztonságos munkavégzéshez és a magánélethez való jog, az állam és az egyház szétválasztása vagy az abortuszhoz való jog.

Már régóta köztudott, hogy a két magánszektor, a t?ke és a munka konfliktusaiban az állam sohasem semleges. Az államhatalom – rend?rségével, milíciáival, törvényeivel és törvényszékeivel – egyértelm?en a t?kések oldalán áll, és ebb?l az következik, hogy a kapitalizmus nemcsak egy szimpla gazdasági rendszer, hanem egy társadalmi rend is, amely a vagyonosok érdekében eleve meghamisítja a demokrácia játékszabályait. A kapitalista vezet?k mindig a demokrácia apostolainak mutatkoznak, noha gyakorlatilag mindig és mindenhol megrontják azt.

Minden olyan nemzet, amely nem teremt „kedvez? keretet a beruházásoknak”, vagyis igyekszik földjeit, munkaerejét, természeti kincseit és piacait a multinacionális cégek uralmán kívül a saját fejl?désének fenntartani, azt kockáztatja, hogy fenyegetésnek min?sítik az USA nemzetbiztonságára nézve.

A multik Amerikája számára a demokrácia nem akkor jelent problémát, ha megbukik, hanem akkor, amikor túlzottan is jól m?ködik, lehet?vé téve a népnek egy igazságosabb és elviselhet?bb társadalmi rend felé való haladást, csökkentve a vagyonosok és a nincstelenek közötti szakadékot. Ilyenkor a demokráciát fel kell forgatni dezinformációkkal, médiaömlengéssel (media puffery), trükközött szavazási eredményekkel és persze politikailag többé-kevésbé elfogadható jelölteket befuttató álgy?zelmekkel.

Akárcsak a demokrácia, a prosperitás sem számít a nagyt?kések szívügyének. Bolygónk nagy része kapitalista, és nagy része nem mondható sem jómódúnak, sem különösebben demokratikusnak. Elég csak a kapitalista Nigériára, Indonéziára, Kolumbiára, Egyiptomra vagy Pakisztánra gondolunk, a „szabad világ” (vagy inkább „szabadpiac”) egyéb területeir?l nem is beszélve.

Egy jómódú, politikailag öntudatos, életszínvonalára igényes és szabadságjogait határozottan védelmez? népesség nem éppen az az eszme, amelyet a multik az ideális munkaer?l alkotnak maguknak. A kapitalista befektet?k jobban szeretik a szegény népességeket, mert minél szegényebbek, annál keményebben dolgoznak alacsonyabb fizetésért, és annál kevésbé képesek megvédeni magukat a kizsákmányolás ellen.

A „szabad kereskedelem” világában a milliárdosok száma eddig sohasem tapasztalt sebességgel növekszik, ugyanakkor a nyomorban él?k tömege gyorsabban n?, mint a világ népessége. A nyomor akkor terjed, amikor a

vagyon felhalmozódik. Vegyük csak az USA példáját. Az utóbbi évtizedben, miközben rekordsebességgel bukkantak fel óriási vagyonok, hatmillió újabb amerikai került a szegénységi küszöb alá, a családonkénti átlagjövedelem legalább 2000 dollárral csökkent, a háztartások adóssága megkétszereződött, több mint hétmillió amerikai elvesztette az egészségbiztosítását, több mint négymillió a nyugdíját, és milliók váltak hajléktalanná, mert nem tudták tovább fizetni az otthonaikra felvett jelzáloghitelek törlesztőrészeit.

(folytatjuk)

Gazdag István, demokrata

Ajánló